

Četvrtak, 19. oktobar 2006.

Svedok Božidar Forca

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.32 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobro jutro, gospodine. Želim da vas podsetim da ste dali svečanu izjavu na početku svoga svedočenja i da je ona još uvek na snazi.

SVEDOK FORCA: Jasno.

SUDIJA PARKER: Gospodine Weiner?

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WEINER

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Dobro jutro, gospodine.

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Dobro jutro.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, na kraju vašeg izveštaja vi navodite izvore koje ste koristili i na koje ste se oslanjali pri izradi ovog ekspertskeg izveštaja. Da li je to tačno?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da, gospodine.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: A jedan od glavnih izvora na koji se oslanjate jesu izjave svedoka. Je li tako?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Između ostalog, da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U stvari, vi se oslanjate na 21 izjavu svedoka, pri izradi svog izveštaja?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Tako je. Od rednog broja 1 do 21.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Te izjave svedoka pomogle su vam da utvrdite činjenice, zar ne?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ove izjave svedoka, časni Sude, pomogle su mi da sačinim svoj izveštaj. Po teoriji, činjenica se definiše kao iskustveno. Znači, ako se i u tom smislu shvata činjenica, može se tako reći.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: A takođe ste koristili izjave ovih svedoka za stvaranje svojih zaključaka. Zar nije tako, gospodine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da gospodine.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Neke od izjava tih svedoka su jedine informacije koje imate u vezi sa određenim činjenicama i zaključcima?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ukoliko su tako navedene u tekstu, onda to tako jeste, u smislu da je korišćeno i drugi izvori, koji su mi bili na raspolaganju. A da kažem, potvrda toga što je navedeno je korišćena ta izjava.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću?

ADVOKAT BOROVIĆ: Izvinjavam se. Kolega, ja nisam video u nalazu da postoji 21 svedok na koga se pozvao veštak. Ja sam uočio samo tri direktne izjave na koje se pozivao, i nekoliko izjava koje je koristio, ali na koje se nije pozvao u samom tekstu nalaza i mišljenja. Znači, ne vidim gde je 21 izjava. Hvala.

SUDIJA PARKER: Nastavite, gospodine Weiner.

TUŽILAC WEINER: Hvala.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, te izjave svedoka su date u Beogradu, Novom Sadu ili istražiteljima ovog Suda. Zar nije to tačno?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da, tako stoji.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da li ste vi gospodine koristili neki od transkripata ili bilo koje svedočenje sa ovog suđenja pri izradi vašeg izveštaja?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da. Bio mi je dostupan transkript, s obzirom da mi je Odbrana dostavljala, ovaj, sve što je imala od... od dokumenata. Bio mi je dostupan transkript gospodina koji je bio operativac u komandi Gardijske brigade i gospodina Vojnovića, komandanta 80. brigade, kol'ko se sećam.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Dakle, to su jedina dva transkripta koja ste koristili pri izradi ovog izveštaja?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da, ja mislim da su.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U redu. A mislim da ste takođe bili prisutni kada je svedočio gospodin Theunens?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da, bio sam prisutan.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da li ste bili prisutni i kada je svedočio gospodin Pringle?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne, otišao sam posle ovoga... kada je završio gospodin Theunens, tada sam otišao. A imao sam izveštaj gospodina Pringlea.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, da li vam je poznato da ova 21 izjava svedoka nije bila uvrštena u spis u ovom predmetu? Da li vam je to poznato?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne mogu reći da mi je baš tako poznato ali, ovaj, mislim da mi je u smislu informacije poznato da - dok se ne pojavi svedok, u tom smislu, ne postaju verodostojne izjave, ako tako mogu reći.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da pređemo na drugu temu. U svom izveštaju na stranici 109 na engleskom a to je paragraf 20... mislim da bi to bila 101. ili 102. stranica na BHS-u. Da li imate to pred sobom, gospodine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Imam.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U svom izveštaju u zaključku broj 20. vi navodite da je "Treća jurišna grupa bila jača od ojačane čete a ta ojačanja bila su višeg komandnog nivoa od same čete" i u zagradi stavljate ove odrede Teritorijalne odbrane. Da li je to tačno?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Tako stoji gospodine.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, da li biste se složili sa mnom da su odred Petrova gora, odred Leva Supoderica i određeni pripadnici Teritorijalne odbrane Vukovar bili deo Treće jurišne grupe kapetana Radića?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, da li ste pratili saslušanja u Beogradu vezano za događaj na "Ovčari", jer znam da ste citirali veći broj transkripata?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Nisam pratio, ali sam imao transkripte.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, da li vam je bilo poznato da je Miroljub Vujović dao izjavu ili svedočio u Beogradu da je bio pod komandom kapetana Radića? Da li vam je to bilo poznato?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BOROVIĆ: Časni Sude, uputiću kolegu na... na transkript od 23. juna 2006. godine. Broj strane 11.134, red 12 u kome stoji da sudija Parker na pokušaj Odbrane da predočava izjave koje nije koristio u svom nalazu veštak, doslovce kaže: "Ali ono što nije važno, to je da pokušavate da predočavate svedoku da postoji svedočenje koje je suprotno onome na šta se pozvao." i dalje da ne bi čitao, upućuje se Odbrana da će se sve to ceniti u oceni dokaza, te suprotne tvrdnje, i da ja nemam pravo da postavljam pitanja. I časni Sude, pošto je taj kriterijum važio, ja mislim da poštovani kolega mora to da zna, i da bi mogao samo ono što je korišteno u nalazu, a sve drugo kao što piše ovde u ovoj jasnoj i važnoj odluci tada za nas iz Odbrane, treba da važi i za tužioca. Hvala vam.

SUDIJA PARKER Gospodine Weiner, ovde imamo svedoka-veštaka. Jedna je stvar da se sazna od njega koja je činjenična osnova za njegov izveštaj i za zaključke do kojih je došao. Ali on nije svedok o činjenicama. On je nezavisni veštak koji je zaista prihvatio iz raznih izvora da neke stvari jesu činjenice. E sad, te činjenice mogu da se dokažu ovim svedočenjem pred nama ili ne. U ovom Sudu, tokom unakrsnog ispitivanja, i Odbrana i Tužilaštvo mogu da pitaju svedoke kada je reč o činjenicama: Da li se slazete da su ovo

činjenice? Da li znate da su druge osobe: X, Y, Z ili bilo ko, govore drugačije? A to je zato što svedok govori na osnovu njegovog saznanja ili onoga čega se seća, a vi onda preispitujete u kojoj je meri utemeljena njegova uverenost u izrečene činjenice, kao i da li je svestan da postoje i drugačija stanovišta. Ali ovaj svedok nije u toj kategoriji. On ne govori o činjenicama kao o svom saznanju. On jednostavno kaže "U svom izveštaju, ja sam prihvatio da je ovo, ovo i ovo tačno". Vi ste sa pravom ispitivali neke od njegovih izvora, ali to nema nikave veze sa činjenicom da su neki drugi svedoci imali drugačiji pogled na to. Da li vidite razliku između svedoka-veštaka i svedoka o činjenicama?

TUŽILAC WEINER: Vidim, časni Sude. Ali mogu li da ga pitam o svedočenju optuženog, koji je ovde dao određene izjave, a koje su suprotne onome što se nalazi u ovom izveštaju? Da li ja mogu da ga suočim sa tim?

SUDIJA PARKER: Možete, ali vi.... samo zato što je to direktni iskaz optuženog.

TUŽILAC WEINER: U redu. Dakle, kako Sud želi.

SUDIJA PARKER: Možda će to da skрати nešto od onoga što ste planirali, gospodine Weiner?

TUŽILAC WEINER: Da, složio bih se s tim, časni Sude.. A pošto imam i malu prehladu, što brže odavde izađem, to će biti bolje za sve.

SUDIJA PARKER: Hvala.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, kapetan Radić je prošle nedelje svedočio i rekao da u Teritorijalna odbrana i jedinica Leva Supoderica bile deo njegove jurišne grupe i to je rekao na stranicama 12.617 i 12.618. Da li vam je poznato da je to izjavio?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ono što stoji u mom izveštaju je napisano pre nego što je svedočio gospodin Radić, kapetan. O činjenicama kako ste sada vi ovde u časnom Sudu zaključili, govorili su svedoci. A nije mi to bilo poznato kad sam pisao izveštaj. Sa druge strane, iz mog izveštaja, a na strani... na strani, sad ću vam reći, 96, to je paragraf 127. u srpskoj verziji, ja sam naveo kako je funkcionisanje sistema komandovanja u Gardijskoj brigadi, a pre svega motorizovanom bataljonu, odnosno Jurišnom odredu 1, video komandant motorizovanog bataljona, odnosno Prvog motorizovanog bataljona, odnosno JOD 1. Iz tog dela, rekao bih sledeće: crtica prva... druga, u stvari, citiram: "Jedinice TO Vukovar su bile organizovane i u početnim borbenim dejstvima su sadejstvovale njegovom bataljonu, JOD-u do druge polovine oktobra; a u daljem, najkasnije do 18. jedanaestog 1991. godine - bile su pod njegovom neposrednom komandom". Dalje....

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, ceo paragraf 127....

prevodioci: Mikrofon za advokata, molimo.

TUŽILAC WEINER: Izvinjavam se.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, ceo taj paragraf 127 proizilazi iz svedočenja majora Tešića pred Sudom za ratne zločine u Beogradu. Da li je to tačno?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da. Ne samo pred Sudom za ratne zločine u Beogradu nego i u izjavama koje je dao svedo... istražiteljima haškog Tribunala.

TUŽILAC WEINER: Postoji prigovor, časni Sude?

SUDIJA PARKER: Ja samo želim da vi i svedok završite.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću?

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala. Pratio sam ovo što je rekao kolega. Nigde u transkriptu nisam našao da je Miroslav Radić rekao "U mojoj jurišnoj grupi bio je odred Leva Supoderica". Govorio je o jurišnoj grupi koja je bila.. u kojoj su bili Vujović i ovaj.... i Leva Supoderica, ali nigde nije rekao da je i Treća četa bila u toj Jurišnoj grupi. Pažljivo sam pratio, nisam hteo da prekidam. Znači, to nije izjavio Miroslav Radić. I rekao je ko je komandovao Trećom jurišnom grupom. To što je tumačio veštak onu belešku na svoj način, a ovo što je rekao Radić nije isto. Hvala.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Boroviću.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, rekli ste nam da se ovaj paragraf 127 bazira na izjavama majora Tešića. Ja sam vam naveo da je na ovom Sudu kapetan Radić izjavio da se Jurišna grupa "sastojala od Teritorijalne odbrane duž mog pravca i pripadnika odreda Leva Supoderica". Sada kada znate šta je izjavio kapetan Radić pred ovim Sudom, da li ćete sada da prihvatite da su ove grupe bile deo Treće jurišne grupa kapetana Radića?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Hvala vam. U svom izveštaju ste naveli da su svoja naređenja Lančuzanin zvani Kameni i Milorad Vujović dobijali od gospodina Tešića. Da li je to tačno?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Tako je. Jer sam naveo ono što je izjavio komandant Prvog bataljona.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Hvala. Vi se oslanjate na izjave majora Tešića kada kažete "komandant Prvog bataljona" kako biste došli do tog zaključka ili odluke, zar nije to tačno?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U svom ste se izveštaju oslanjali na izjave majora Tešića koje je dao kancelariji Tužilaštva, kao i na njegove izjave Sudu u Beogradu, zar ne?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U stvari, da li biste se složili da ste njegove izjave citirali u svom izveštaju 12 puta, odnosno da ste ih bavodili u fus notama? Ili nekoliko puta, ako je to...?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da, nekoliko puta sam navodio u fus notama izjave.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Na stranici 71 na engleskom jeziku, vi ste naveli njegovu izjavu ovom Međunarodnom sudu. Da li je to tačno? To bi trebalo da bude negde na 64. stranici na BHS-u, a paragraf je 41.

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da li se odnosi na fus notu 5?

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Onda da, citirao sam to.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da li vi taj izveštaj imate kod sebe, gospodine? Tu izjavu?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U paragrafu 15 ove izjave na koju ste se pozvali, a to je na stranici 5 tog izveštaja, gospodin Tešić kaže sledeće: "Negde polovinom oktobra 1991. godine, po naređenju Operativne grupe Jug, dve Gardijske motorizovane brigade su promenile svoje nazive u jurišne odrede – JOD, a njihove Gardijske čete postale su jurišne grupe. Sa tom promenom, Teritorijalna odbrana Vukovara bila je uključena u te jurišne čete, to jeste....

Teritorijalna odbrana Vukovara bila je potčinjena JNA na mnogo nižem nivou nego ranije. Jedinice Teritorijalne odbrane u okviru jurišne grupe vodio je Stanko Vujanović - Taksista. Treća jurišna grupa bila je pod komandom Miroslava Radića, a sastojala se od odreda Teritorijalne odbrane Vukovara, koju je vodio Miroljub Vujović, a obuhvatala je odred Teritorijalne odbrane Petrova gora, kao i odred Leva Supoderica, koji je imao oko 30 do 40 ljudi, i čiji je komandant bio Milan Lančuzanin - Kameni. Ova poslednja grupa je sebe nazivala šešeljevcima." Da li vam je ta izjava bila poznata u tom razgovoru?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Uvaženi gospodine, Časni Sude, ovde je bar tri pitanja. Prva je veza sa fus notom pet, koja govori samo o tome šta je zadatak bio, odnosno koji su ciljevi bili u Vukovaru, što je rekao Tešić, komandant Motorizovanog bataljona. Drugo, da bi se shvatila pojava, odnosno proces koji je bio "Operacija Vukovar", a u tom smislu, i ovo koje je pitao... pitanje uvaženog gospodina, a u vezi sa onim što smo juče apsolvirali o načinu komandovanja i rukovođenja od brigade do odel'enja, i u vezi izjava koje sam ja koristio, treba po meni, imati sledeće. Prvo, pisana zapovest ili odluka komandanta OG Jug, odnosno prvo Gardijske brigade, a kasnije OG Jug, koje su dostupne časnom Sudu kao predmeti 405, 408, 410, 430 i 431, dopunjavane su u skladu sa metodom rada koji postoji u združenim i operativnim sastavima – usmeno, a što se može videti iz ratnog dnevnika Gardijske brigade, odnosno OG Jug...

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Izvinite gospodine, izvinite što vas prekidam, ali to nije bilo moje pitanje. pitanje koje sam vam postavio je sledeće. Da li ste vi znali za ovu izjavu koja je data u okviru tog razgovora? To je bilo moje pitanje?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ja sam gospodine u svom zaključku koristio... u svom zaključivanju koristio metode koje sam naveo u uvodu. Dakle, ako komandant Prvog bataljona, odnosno JOD 1 kaže: "Ja sam neposredno komandovao, bili su pod mojom komandom." i tačka, onda ja to tako uzimam. "Kod mene su dolazili da prime zadatak i komandiri četa i komandanti TO". Uvaženi gospodine, u tom smislu se kretalo moje zaključivanje.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, ponovo ću da vam postavim isto pitanje. da li ste vi znali za tu izjavu koja je data tokom tog razgovora? Da ili ne?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Pa ne mogu vam odgovoriti znači precizno, jer sam koristio ono što sam vam rekao.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U toj izjavi, major Tešić je izjavio da je: " Treća jurišna grupa pod komandom Miroslava Radića obuhvatala i odred Teritorijalne odbrane Vukovar kojim je komandovao Miroljub Vujović a koji se sastojao od odreda Teritorijalne odbrane Petrova gora i odreda Leva Supoderica". Da li biste vi prihvatili, dakle na prvi pogled, da su te jedinice bile u sastavu Treće jurišne čete kapetana Radića... izvinite, Treće jurišne grupe?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U redu. Ako okrenemo dalje, u toj istoj izjavi stoji još jedan pasus, vrlo kratak pasus, broj 19, u kom major Tešić kaže sledeće: "Lagao bih kada bih rekao da odnos između kapetana Miroslava Radića i Kamenog, ili Vujovića, nije bio prijateljski. Znam da su se Radićeva naređenja u potpunosti sledila". Moje prvo pitanje, molim vas da odgovorite sa da ili ne: da li se sećate te izjave koja je data u istom tom razgovoru koji vi citirate u svom izveštaju?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: I gospodine, zar ne može iz toga da se zaključi da je Radić izdavao naređenja i zadatke i da su se oni tih naređenja i zadataka pridržavali?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, da li biste se složili sa tim da je major Tešić u znatno boljem položaju od vas da kaže ko su zapravo bili ljudi koji su bili u Trećoj jurišnoj grupi kapetana Radića?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, čuli smo svedočenje kapetana Radića da je on izrađivao planove za borbene akcije, i da je na osnovu tih planova izdavao zadatke komandirima jurišnih grupa. A to stoji na stranici 12.621. Gospodine, zar nije to u skladu sa mišljenjem da je kapetan Radić izrađivao planove, izdavao naređenja, davao zadatke tim komandantima TO brigada... TO jedinica?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude, ponovo moram da se vratim na deo mog jučerašnjeg izlaganja, koji se odnosi na proces rada – od komande brigade do komandira odel'enja, dva stepena više i niže od komandira čete. Planovi, kao dokumenti - nisu obavezni na nivou čete. To je jedan deo odgovora. I drugi, komandovao je odredima TO

Petrova gora i Leva Supoderica po svom izričitom stavu, komandovao je komandant JOD 1, odnosno Prvog motorizovanog bataljona. To sad može da se ide u dokumenta, zapovesti i odluke, da se čitav proces sagleda, kako sam bio počeo, pa me uvaženi gospodin, ovaj, prekinuo, što sam razumeo - da bi se onda moglo iz celine izvlačiti, odnosno zaključivati o delovima. Dakle plan, da zaključim, plan nije dokument koji se radi na nivou čete, a po svojoj izjavi, odredima koji su navedeni, a tako stoji i kad se pogleda od prve zapovesti komandanta brigade pa kasnije, odluka - komandovao komandanta bataljona, odnosno JOD 1.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, ja vam iznosim stav da je kapetan Radić bio isključivo odgovoran za planiranje borbenih operacija te jurišne grupe. Da li biste se sa tim složili?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude, planiranje dejstva Prvog motorizovanog bataljona, odnosno JOD 1, je u nadležnosti komande JOD 1. U tom smislu, svi komandiri koji su bili potčinjeni komandantu JOD 1, su i dobijali zadatke. U skladu sa tim zadacima, znači, iz onoga što je isplanirano na nivou komande JOD 1, komandiri četa, kao osnovne jedinice ili jurišne grupe, su izvršavali naređenja.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, ponavljam, gospodin Radić je prošle nedelje ovde svedočio. On je rekao: "Ako se...", oprostite, to je na stranici 12.620, počinje u 14. redu: "Ako se želi kontrolisati i planirati bilo kakvo borbenu aktivnost, bez obzira da li je reč o odbrani ili napadu, oprostite, nužno je da se to sprovede detaljno, jer od toga zavisi rezultat te operacije. S obzirom da sam pre nekoliko trenutaka spomenuo da sam bio jedini oficir koji je završio Vojnu akademiju, nisam želeo da prepustim slučaju da bilo ko planira borbene operacije osim mene lično". Sada kada ste čuli da kapetan Radić nije hteo da bilo ko drugi planira borbene operacije osim njega, da li biste prihvatili da je on bio ta osoba koja je planirala borbene operacije za tu jurišnu grupu?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Oprostite, samo mi recite za koju jurišnu grupu? Da li se podrazumevaju odredi?

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Treću jurišnu grupu, gospodine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude... Časni Sude, opet moram da kažem da moj izveštaj je sačinjen pre nego što je gospodin kapetan Radić dao izjavu ovde. Sa ovim što je gospodin izneo bih se složio u delu... izneo kao izjavu gospodina Radića, slažem se u delu, a što je principijelno da za svoju jedinicu komandir je odgovoran. I tačno je da je u Trećoj četi Vojnu akademiju završio samo kapetan Radić. S druge strane, s obzirom na činjenicu, izvinjavam se, ne na činjenicu, na izjavu koju sam koristio, da su za zadatak, jer su bili na istom pravcu, odnosno sektoru, naređenja dobijali i komandiri četa i odredi navedeni, to se ne može smatrati da je kapetan Radić bio nadležan da planira njihova dejstva. Odnosno, kako smo juče apsolvirali, komanduje onaj ko donosi odluku, ko izdaje naređenja i ko kontroliše. S obzirom da su navedeni odredi bili na pravcu, odnosno u sektoru JOD 1, onda bih mogao samo da prihvatim kao veštak, da je eventualno, u skladu sa odlukom komandanta JOD 1, kapetan Radić mogao da pomogne, kao školovan oficir.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću?

ADVOKAT BOROVIĆ: Mislio sam u dodatnom ispitivanju, ali onda nećemo razumeti kontekst. Pročitao sam ovo što je predloženo svedoku - da je izjavio gospodin Radić. Ali bi bilo fer da je predloženo da se to odnosi na sistem veza i komunikacija koje je htio da zaštiti Radić. To je potpuno objašnjenje ovoga što je citirano. Jer on dalje u tekstu sve objašnjava. Uopšte ne pominje planiranje i glavnih tih operacija i zadatak, već samo sistem komunikacija koje je hteo iz bezbednosnih razloga da zaštiti. Pa ako se sećamo, govorio je o šiframa i... i onda je na kraju... o onim bojama je govorio... sad da ne bih celu izjavu... Izvinjavam se, malo koleginica mi nešto... konsultujem... I on kaže da je prenosio taj sistem komunikacija svojim vodovima i svojim odeljenjima. Pa čak, na istom pravcu i da je prenosio odredima TO, onda to nije smisao ovog pitanja koje je postavljeno. Pa bih zamolio, da ne bi se stalno ustajao, ako o ovako važnom pitanju kolega postavi pred svedoka izjavu, da do kraja smisao te izjave koju je stavio pred svedoka pročita. Hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću, radili ste upravo ono što vas brine da radi gospodin Weiner. Vi stavljate reči u kontekst kako smatrate da ih treba razumeti. Žalite se da to radi gospodin Weiner. Gospodin Weiner ima pravo na to da upotrebljene reči iznese pred svedoka. Da li će to da utiče na njegovo mišljenje iznešeno u njegovom izveštaju, to je posebno pitanje. Kakav učinak izjava vašeg klijenta može da ima na neke od činjeničnih zaključaka i pretpostavki u ovom izveštaju, to je nešto sasvim drugo i o tome će da odlučuje Pretresno veće. Zato predlažem da za ovakvu vrstu intervencija pričekate dodatno ispitivanje, kada za to dođe vreme.

TUŽILAC WEINER: Časni Sude, ja bih zbog zapisnika ovo hteo da stavim u kontekst. Ako pogledate red treći pa sve do šestog...

SUDIJA PARKER: Nema potrebe da o ovome raspravljate. Ovo je nešto što ulazi u okvir završne reči. Jedino ako ne želite da promenite smisao vašeg pitanja?

TUŽILAC WEINER: Uopšte ne. Ja samo tvrdim da ovo nije izvan konteksta.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, tvrdim sledeće: u odnosu na naređenja koja su dolazila iz bataljona ili iz brigade u vreme kada je trebalo da se krene u akciju u vezi koordinacije sa drugim jedinicama, kapetan Radić je bio osoba koja je primala ta naređenja, i on je bio taj koji je izrađivao borbene planove ili planove akcija i on je naređenja koja je dobijao iz brigade ili bataljona prenosio komandirima jurišnih grupa. Da li biste se ložili sa tim?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne. Ali moram da obrazložim. Može biti i ne i da. Prvo, ja nemam informaciju da je kapetan Radić dobivao bilo kakvo naređenje iz komande brigade, neposredno. Znači, ja nemam takvu informaciju. Drugo, planovi borbenih dejstava, plan kao dokument, nije dokument nivoa čete. Treće, naređenja za, kako ste rekli, akcije, odnosno u toku dejstava, dobijao je i kapetan Radić i navedeni odredi, odnosno komandanti navedenih odreda. Ako je to tako rekao komandant, onda ja to verujem.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, pročitacu vam sledeće. Na stranici 12.621, početak u 6. redu: "S obzirom da sam ja izrađivao te planove pre akcija, iz bezbednosnih razloga, ja sam to radio neposredno pre akcije. Nikada nisam plan izrađivao i ostavljao ga po strani dan ili dva, nego sam to uvek radio veće pre toga. Obzirom da smo delovali zajedno, da nam je komandant bataljona navodio tačno vreme kada ćemo da krenemo u akciju na nivou bataljona i brigade, ja sam uvek prenosio naređenja onim komandirima koji su bili u okviru jurišne grupe, neposredno pre nego što se kretalo u akciju, odnosno tog jutra...". Na osnovu ovoga gospodine, da li biste se složili sa tim da je kapetan Radić dobijao naređenja sa nivoa bataljona i da je on bio taj koji je ta naređenja izdavao jurišnim bataljonima... izvinite, komandirima jurišnih grupa? i da je takođe njima prenosio svoje planove ili zadatke kako bi oni mogli da krenu u borbena dejstva?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude, dakle, ukoliko je to što je radio kapetan Radić pod pojmom "plan" posmatralo... podrazumevalo skice prostora, terena, s obzirom da je to naseljeno mesto, koji treba... koje treba zauzeti: deo, kuću, zgradu, onda razumem njegovu izjavu. A u odgovoru na vaše pitanje, odnosno dva pitanja, prvo, i sami ste pročitali da je on samo prenosio momenat, trenutak - kada treba krenuti u akciju, a ne svoj plan, kako ste naveli, drugim jedinicama kojima nije komandovao. Dakle, te jedinica, konkretni odredi su imali naređenje, a kapetan Radić, u ovome što ste pročitali, je samo prenosio momenat kretanja u akciju, a ne svima svoj plan.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, vi svoj zaključak bazirate na izjavama majora Tešića. Da li je to tačno?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da je izdavao naređenja komandirima četa i komandantima odreda - da. A ovu izjavu koju ste vi pročitali, o momentu kretanja u akciju, trenutku, času, vremenskom intervalu, na osnovu onoga što ste pročitali.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Ja vaš odgovor shvatam kao - da. Dakle, vi bazirate svoje mišljenje na izjavama koje je dao gospodin Tešić. Da li je to tačno, gospodine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: I na tim izjavama, da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, nastavimo dalje. Vi ste koristili ono što nazivate rukom pisanim dnevnikom Komande Prvog motorizovanog bataljona?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: I vi znate da taj rukom pisani dokument nije službeni dnevnik, nego da je tu reč tek o izboru određenih upisa. Da li je to tačno?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da li imate njegovu kopiju kod sebe? ili želite da vam to pokažemo na ekranu, ukoliko je nemate?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Nemam kod sebe kopiju, osim onoga što u izveštaju stoji u tabeli.

TUŽILAC WEINER: Zamolio bih sekretara da nam pokaže dokazni predmet broj 807? Zamolio bih da se pokažu dve poslednje strane, 10 i 11, a odnose se na period od 10. novembra pa nadalje, a to je 0010 i 11 na BHS-u. 2714-0010.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, da li biste se složili... prvo, da li imate to pred sobom, gospodine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Imam.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U redu. Hvala. Da li biste se složili da od 10. novembra nadalje reči "pretpočinjavanje, odredi, pridavanje" nisu korošćeni nigde u tom dnevniku u odnosu na jedinice TO Petrova gora ili Leva Supoderica? Zamolio bih vas da detaljnije pogledate te dve stranice?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ja trenutno vidim deseti do dvanaesti.

TUŽILAC WEINER: Zamolio bih da se pokaže sledeća stranica?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Vidim sada.

TUŽILAC WEINER: Hvala, gospodine.

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da, nisam naišao na reči "pridavanje" i "pretpočinjavanje".

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Takođe, da li biste se složili sa mnom da nigde u ova poslednja dva dana ne možete naći reči: "Kapetan Radić više ne komanduje Trećom jurišnom grupom"?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da. Nema tih, kako ste rekli, nema tih reči.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Ja tvrdim gospodine da su ove jurišne grupe ostale aktivne u periodu od 17. do 21. novembra 1991. godine. Da li se vi slažete?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, hteo bih da vas ponovo uputim na izveštaj majora Tešića koji vi citirate u vašem... na razgovor majora Tešića koji vi citirate u svom izveštaju. Na 9. stranici tog razgovora, paragraf 38 on izjavljuje sledeće: "19. novembra članovi srpskog lokalnog TO Vukovar bili su u zoni bolnice. Stigao sam u bolnicu sa malom grupom ljudi iz Prve jurišne grupe, koju je predvodio Saša Bojkovski. Deo Treće jurišne grupe kapetana Miroslava Radića došao je sa strane, iz pravca autobuske stanice". Da li se sećate da ste pročitali ovaj deo izjave, kada ste je koristili u svom izveštaju?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da, sećam se. Ne mogu reći od reči do reči, ali sećam se.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Pošto je major Tešić naveo da su Prva i Treća jurišna grupa došle u vukovarsku bolnicu 19. novembra, da li biste se složili da su te jurišne grupe još uvek tada bile aktivne, bar 19. novembra 1991. godine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: A da li biste se složili da je major Tešić bio u mnogo boljem položaju od vas o činjenici kakav je bio sastav trupa pod njegovom komandom?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Apsolutno da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Hvala. Sada bih hteo da pređemo na jednu temu koju ćemo kratko obrađivati. Molim vas da pogledate svoj izveštaj na stranici 74 na BHS-u i 81 na engleskom. Tu se nalazi jedna tabela. Da li imate to pred sobom?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Poslednji deo ove tabele... poslednji red tabele kaže: "Odluka komandanta OG Jug..." i kaže se... da je bila pisana odluka, i dalje se kaže za: "...19. novembar 1991. godine, pretpočinjavanje jedinica i evakuacija iz bolnice". Da li je to greška? Da li je prosto tipografska greška? Da li biste se složili da se radi o tipografskoj greški i da bi tu trebalo da stoji 21. novembar?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne. Ako mogu da objasnim?

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Molim vas objasnite?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Znači, ne odnosi se... Ja pretpostavljam da vi mislite na pretpočinjavanje TO. U toj odluci komandanta, od 19. jedanaestog, govori se o pretpočinjavanju drugih jedinica. I ja mislim u tački 2, nisam siguran, ali ako ima tu, se govori o evakuaciji bolnice... ukoliko se ja dobro sećam. A ja ne bih to stavio u izveštaj da...

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, zar nije tačno da od strane pukovnika Mrkšića nikakva zapovest nije bila izdata o pretpočinjavanju 19. novembra, već da je ta zapovest izdata pismeno 21. novembra 1991. godine?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: U odluci o kojoj se govori o o... oslobađanju, odnosno o evakuaciji bolnice, to je 19... 19. jedanaesti, odluka...

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Ja precizno govorim o drugom... prvom tom delu. Pretpočinjavanje jedinica je bilo 21. novembra gospodine. Zar nije to tačno?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Samo mi recite kojih jedinica 21.?

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Leva Supoderica i jedinice vukovarske Teritorijalne odbrane?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: A ja vam gospodine uvaženi govorim da se od 19. ne spominju Leva Supoderica i TO - u tom što sam ja naveo.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, pitanje je sledeće: u ovoj tabeli koju ste napravili, vi imate dve akcije koje se odvijaju 19. novembra a njihov način komuniciranja koji vi spominjete jeste pisanim putem: "pretpočinjavanje jedinica i evakuacija bolnice u Vukovaru." Da sada ostavimo po strani evakuaciju bolnice u Vukovaru i da se pozabavimo samo pretpočinjavanjem jedinica. Nije bilo nikakvog pisanog naređenja vezano za pretpočinjavanje jedinica odreda Leva Supoderica i Teritorijalne odbrane Vukovar 19. novembra, zar nije to tačno?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Tačno. Tako je.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: A to prepočinjavanje nije se dogodilo sve do 21. novembra... Znači, to naređenje nije bilo napisano do 21. novembra a to je dokazni predmet broj 422 koji vi citirate u svom izveštaju. I to na kraju izveštaja kao izvor?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Kao pisani dokument o prepočinjavanju tih jedinica - da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U redu. Da li vam je bilo poznato da to prepočinjavanje nije bilo dovršeno do... za te jedinice do 22. novembra 1991. godine?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Uvaženi gospodine, ja se posebno tim delom, iako sam pročitao mnoge materijale, naređenja, izjave - nisam bavio posle osamnaestog. A postoje izveštaji, i to mi je poznato, i oni su navedeni, u dokumentima koje sam koristio. Znači, postoji izveštaj o tome kako se realizuju aktivnosti u postkonfliktnom periodu, kako sam ga ja nazvao. Dakle, ja ne mogu biti precizan da vam kažem da to što ste pitali - da, tako je. Znači, postoje izveštaji i na njih se može pozvati.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Znači, vi ne osporavate zapovest gospodina Mrkšića, dokazni predmet broj 425, gde se navodi da je prepočinjavanje dovršeno 22. novembra 1991. godine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Izvinjavam se, verovatno je vaš lapsus. Ne verujem da je to mogla biti zapovest. To je mogao biti samo izveštaj pretpostavljenog.

TUŽILAC WEINER: Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet broj 425?

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, da li imate taj dokument pred sobom?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da li vidite ispod "Operativna grupa Jug" broj 2? Da li vidite paragraf broj 4: "U toku 22. novembra 1991. godine..." Znači: "Tokom 22. novembra 1991. godine u skladu sa vašim naređenjem strogo poverljivo, broj 115-151, od 20. novembra 1991. godine realizovana su sva pitanja otpuštanja i prepočinjavanja dobrovoljačkih jedinica."

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Molim vas pokažite mi gornji deo? Pretpostavljam da to u gornjem delu piše što čitate, jer ja vidim donji deo. Aha, pardon, pardon, vratite samo malo... i još malo podignite. Još malo. molim vas da podignete gore. A sada, sada idite prema dole. Da, ja sam to pročitao i opet ponavljam - to nije zapovest, nego izveštaj. To je bila samo moja opaska. Jer tako i stoji gore u zaglavlju "Redovni borbeni izveštaj".

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U redu. A potpisao ga je pukovnik Mile Mrkšić, komandant Operativne grupe Jug?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: To se vidi.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: I vi ne osporavate istinitost njegove izjave da prepočinjavanje nije bilo završeno do 22. novembra 1991. godine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ja ne mogu i nemam pravo da sumnjam u ono što potpiše komandant OG Jug.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Sada bih želeo da predemo kratko na još jednu temu koju ste juče spomenuli.

SUDIJA PARKER: Gospodine Weiner, možda bi ovo bilo prikladno vreme za pauzu?

TUŽILAC WEINER: Bilo bi izvanredno dobro vreme. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Sada prekidamo sa radom i očekujem da u toku sledeće sesije nećete završiti kasnije od 12.20 časova, gospodine Weiner?

TUŽILAC WEINER: Mislím da ću da završim mnogo pre.

SUDIJA PARKER: Samo vam dajem krajnje granice, u redu? A nastavljamo sa radom u 11.10 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Weiner?

TUŽILAC WEINER: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Dobro jutro gospodine.

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Dobro jutro.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Juče ste svedočili da je svaki oblik političke aktivnosti bio striktno zabranjen u jedinicama, komandama i vojnim institucijama? Da li se toga sećate?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da. Ako treba, mogu da pročitam kako tačno glasi. Odnosi se na, pre svega, stranačko partijsko delovanje u jedinicama oružanih snaga. Ako treba da pročitam, mogu.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Nije neophodno, osim ako Sud to ne želi da čuje? Ne, nije potrebno. Ja samo želim da vas pitam sledeće. Da li su vam bili poznati podaci o jedinici Leva Supoderica koju spominjete u svom izveštaju i o kojoj ste svedočili?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Bili su mi poznati podaci, u... u količini koliko sam našao u materijalima koje sam naveo da sam koristio.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da li vam je poznato da je bila pod pokroviteljstvom Srpske radikalne stranke ili Šešeljeve stranke?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude, ne znam da li u tom smislu - pod pokroviteljstvom, ali postoje... postoje informacije koje govore da su to pripadnici, u stvari, Leve Supoderice bili, da kažem, bliski Srpskoj radikalnoj stranci.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: I nije vam poznat nivo obuke koju su ti konkretni vojnici imali ili dobili?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude, ne razumem kako... kakav nivo obuke? Da li koliko su bili osposobljeni ili ko ih je osposobljavao? Odnosno, ako možete preciznije, na šta mislite – "nivo obuke"?

TUŽILAC WEINER – PITANJE: To je upravo ono što sam vas pitao. To je bila grupa dobrovoljaca koja je, po vašim rečima, bila bliska Srpskoj radikalnoj stranci. I kada kažem "nivo obuke", da li znate ko ih je, ako ih je neko obučavao i da li su ikakvu obuku prošli?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude, znači ipak je bilo korisno što sam potpitanje postavio. Jer, o tome kakvi su bili pripadnici Leve Supoderice, ja sam stekao zaključak, odnosno naveo sam izjavu komandanta Prvog JOD-a, koja se nalazi na strani 96, paragraf 127, gde kaže: "Za komandanta". Znači, ovo su reči komandanta JOD-a, citiram: "Lančuzanin Kameni, komandant TO Leva Supoderica je dobro radio. Čak je tridesetak pripadnika svog odreda koje je uhvatio u krađi, vratio u Šid i udaljio sa prostora borbenih dejstava". Dakle, o tome ko je obučavao i kako Levu Supodericu, ja nemam informacije.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: U vezi sa tim, čuli smo svedočenja o Šešeljevoj poseti Vukovaru. Da li vam je to poznato?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: U raznim materijalima koje sam dobijao od Odbrane, naišao sam i na informaciju da je Šešelj bio u zoni dejstava.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Svedočeno je i da se tokom jedne od svojih poseta obratio nekim vojnicima i oficirima i rekao da "nijedan ustaša ne sme živ da napusti Vukovar." Da li vam je to bilo poznato?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, vi kao stručnjak za rukovođenje i komandovanje shvatate da je opasno davati takvu izjavu pred neprofesionalnim vojnicima kao što su to dobrovoljci? Da se složete, gospodine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ako je izjava data, složio bih se da je to neprofesionalno.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Gospodine, da li možete da nam kažete šta je komandir trebao da učini kada se tako nešto kaže pred pripadnicima njegovih jedinica? Da li bi komandir trebao bilo šta da preduzme kako bi bio siguran da neće biti opasnosti koja bi proistekla kao rezultat ovakve izjave?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude, sada ulazimo u sferu hipotetičnosti. Dakle, meni nije poznato da je to izjavljeno. Ali principijelno, znači, ukoliko, opet kažem, sad je to hipoteza koju teško da možemo dokazati, ukoliko je to izjavljeno, a komandir jedinice zna da je zabranjeno stranačko delovanje, onda je to sasvim normalno - da upozori toga ko je dao izjavu, i da izvesti pretpostavljnog. Opet govorim, govorimo u sferi hipotetičnosti. Ja ne znam da li je to izjavljeno.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću?

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala vam, časni Sude. Samo smatram, biću vrlo kratak, da ova grupa pitanja izlazi iz onoga što je veštak veštačio, i bojim se da ćemo dobiti samo hipotetičke odgovore, što neće koristiti ni Sudu, ni Odbrani, ni Tužilaštvu. Hvala.

SUDIJA PARKER: U tome možda ima poprilično istine, gospodine Weiner? Nastavite.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Želeo bih da nastavim sa još nekoliko hipotetičkih pitanja. Zamolio bih vas gospodine da pretpostavite, da komandiru čete jedan od njegovih podređenih kaže da su upravo počinjena neka krivična dela, da su zatvorenici bili premlaćivani od strane od njemu potčinjenih vojnika i da je jedan od njegovih potčinjenih bio uključen i u ubistvo zarobljenika. Šta bi morao da preduzme taj komandir čete?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Dakle, u sferi kako ste naveli, ako je to hipotetički, mislim da tome ne treba komentar. Jer, 1988. godine je doneto... doneti propisi o Međunarodnom ratnom pravu i primeni u jedinicama oružanih snaga. Prema tome, ti propisi su i regulisali to o čemu govorite.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da li molim vas onda možete da nam kažete šta bi oficir JNA učinio u takvoj situaciji?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Oficir JNA, opet smo u hipotetičnosti, ali po pravilu bi morao da izvesti o tome nadležne organe.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: A koji su to nadležni organi koje bi morao da obavesti?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude, ja nisam iz sfere organa bezbednosti, ali postoji pravilo i gde su navedeni zadaci organa bezbednosti. Jedan od osnovnih zadataka je kontraobaveštajna... kontraobaveštajni zadatak. A među tim zadacima, koliko ja znam, navodi se i učešće u istraživanju takvih dela o kojim ste vi govorili.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: A šta ako oficir ne poduzme te akcije, gospodine?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Opet je hipotetički, ja samo mogu da odgovorim, oficir mora da poduzme te akcije, ili ako se sazna, opet hipotetički govorimo, da ih nije poduzeo, onda će njegov pretpostavljeni prema njemu primeniti mere.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da nastavimo. Da pretpostavimo sledeće: komandir čete čuje da su izvesni vojnici pod njegovom komandom pokušali da izvedu zarobljenike iz nekog objekta, i on tada pošalje nekoliko vojnika da vide šta se to tamo događa. Ako pretpostavimo te činjenice - da komandir čete čuje da postoji jedan ozbiljan krivični problem, kakve on akcije mora da preduzme kako bi sprečio da se to dogodi?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Mislim da sam odgovorio na ovo pitanje.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Molim vas, odgovorite ponovo?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Dakle, opet hipotetički govorimo, ako komandir čuje da je u toku, ako sam shvatio, izvršenje nekog dela te vrste, komandir će preduzeti mere da spreči ono što je posledica toga, ako je delo u toku. To je razumljivo.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: A koje su to mere koje može da preduzme? Da li može da zatraži da dođe vojna policija?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Za pretpostaviti je da i to može ali, ne direktno... pretpostavljam, ne direktno, nego da se obrati pretpostavljenom koji to može narediti.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Da li može sam komandir čete da ode na mesto gde se to krivično delo događa?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da. Ukoliko onaj ko preduzima mere da spreči to što se događa - dozvoli.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: A ako se nalazi na mestu događaja i vidi da su tamo njegovi vojnici, da li on može njima da naredi da napuste to područje?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da. Ako smatra da to treba, da.

TUŽILAC WEINER – PITANJE: Mnogo vam hvala, gospodine.

TUŽILAC WEINER: Nemam više pitanja, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Weiner.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću?

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala, časni Sude.

DODATNO ISPITIVANJE: ADVOKAT BOROVIĆ

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Gospodine Forca, da li sam vas, u trenutku kada smo pravili proofing vašeg razgovora obavestio da je na ovom suđenju nakon dostavljanja vašeg nalaza, saslušan kao svedok Miroslav Radić?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Da li sam vas obavestio o izjavama koje su dali komandiri četa: Zoran Zirojević, Davor Vučković i zamenik komandanta Prvog motorizovanog bataljona, Slavko Stijaković?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Da li smo delove transkripata njihovog svedočenja prešli u proofingu... u pripremi za vaše svedočenje?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Dakle, vi znate o čemu su oni svedočili.
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. U vašem nalazu i mišljenju koje ste dostavili Sudu, da li je tačno da ste konkretno citirali samo tri izjave?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Da li su to izjave Tešića, Panića i svedoka P-014?

TUŽILAC WEINER: Ulažem prigovor, časni Sude. Svako od ovih pitanja bilo je sugestivno?

ADVOKAT BOROVIĆ: Mogu da se složim, ali to je nesporna stvar, jer vadio sam sada na ekranu i izvadio sam tačno tri citata. Ovo nije suština mog glavnog pitanja. Al' u redu. Neće to ništa značajno odlučiti, sem utisak. Skrećem Pretresnom veću kroz svoje pitanje pažnju na ovo što sam postavio i zaustaviću se ovde. U redu. Hvala. U redu.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Pitanje: od 10. jedanaestog... prethodno, pre nego što odgovorite....

ADVOKAT BOROVIĆ: Zamolio bih Sud da stavi na ekran Dokaz 807, datum 10. jedanaesti 1991. godine. Radi se o belešci, o dnevniku Prvog motorizovanog bataljona?

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Dakle ovako... U redu. Je l' imate na ekranu?
SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Nemam deseti.

ADVOKAT BOROVIĆ: Ako može dalje?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Sad ima deseti.

ADVOKAT BOROVIĆ: U redu. Hvala.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Pitanje: nakon 10. jedanaestog, ko komanduje odredom Petrova gora, teritorijalnim odredom Petrova gora, a ko odredom Leva Supoderica? I pod čijom su oni kontrolom nakon 10. novembra 1991. godine, kada je palo Milovo brdo, o čemu ste se već izjašnjavali?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Nakon 10. jedanaestog, usledila je odluka komandanta OG Jug, to je 14. jedanaesti; komandantima odreda komanduju njihovi komandanti, a oni su od 14. mogli da budu ili pod komandom komandanta OG Jug, jer je tu odluku doneo komandant OG Jug - da se razdvajaju JOD 1 i Prvi bataljon motorizovani, ili pod kontrolom i komandom komandanta Prvog motorizovanog bataljona, s obzirom da je on u prvoj zapovesti od 1. desetog 1991. godine, zapovesti komandanta Gardijske brigade - određen za komandanta OG Jug... JOD 1. A i sama izjava njegova kaže: "Oni su bili pod mojom kontrolom, komandom do 18. jedanaestog".

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Pitanje: da li su u bilo kom trenutku, namerno se vezujem za ove datume, nemojte mi zameriti, od 10. novembra do 18. novembra, odred Petrova gora i odred Leva Supoderica bili pod komandom ili bilo kakvom kontrolom Miroslava Radića?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Po mom shvatanju, ne.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Danas vas je poštovani kolega pitao za izjave koje ste citirali. Moje pitanje glasi: Vi ste pominjali da ste citirali dokumenta, je li tako?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Da li ste koristili ratne i operativne dnevnik? Ne citirali, da li ste koristili ratne i operativne dnevnik?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Gledam transkript pa zato stojim - da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Da li ste pod znacima navoda konsultovali naredbe i odluke, borbene izveštaje i sve ono što čini vojnu dokumentaciju?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Ukoliko je neka izjava u skladu sa vojnom dokumentacijom i drugim dokumentima koje ste vi koristili, da li ste onda citirali i deo te izjave svedoka?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. A ukoliko... a ukoliko izjava svedoka nema podršku u vojnoj i drugoj dokumentaciji koju ste koristili, da li ste je citirali u svom nalazu?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Da li to znači da one izjave majora Tešića, koje su vam predložene od strane poštovanog kolege, upravo iz tog razloga, one delove izjava niste citirali, zato što nisu imali podlogu...

TUŽILAC WEINER: Ulažem prigovor. Ovo je unakrsno ispitivanje...

SUDIJA PARKER: Da, gospodine Weiner?

TUŽILAC WEINER: Časni Sude, ovo je unakrsno ispitivanje, a ne dodatno ispitivanje, što bi trebalo da bude?

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću, vi ste svakako izvan prihvatljivog okvira za formu dodatnog ispitivanja?

ADVOKAT BOROVIĆ: Okej. Ostavimo neka Sud to zaključi na kraju. U redu.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Zamoliću vas sada da mi odgovorite na sledeće. Pošto ste čuli da vam je pročitao uvaženi kolega izjavu na strani 12.620, 14. red, ja ću vam pročitati 12.620, 21. red, u kome kaže kapetan Radić u svojoj izjavi: "Kako bi zaštitio podatke i sistem komunikacije, isključivo sam ja to radio. To znači da sam svako veče nakon što bi se dnevne aktivnosti završile, odlazio u posebnu sobu i crtao sistem komunikacija za svakog vođu odeljenja, posebno koristeći šifre koje su obično uključivale razne boje, geografske pojmove i tako dalje". Da li se ovo odnosi što sam pročitao na zadatke i planove, kako vas je pitao kolega, ili se odnosi samo na konkretnu situaciju vezanu za komunikaciju između Radića i njegovih komandira vodova i odeljenja?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: To se odnosi, pre svega, na komunikaciju.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: U redu. U redu. Hvala. Sledeće pitanje. Vi ste na pitanje uvaženog kolege rekli sledeće: "Zadatke je dobijao i kapetan Radić i komandanti TO Petrova gora i odreda Leva Supoderica. Ako je rekao komandant, ja to verujem". To je bio vaš odgovor. Na kog ste komandanta mislili, pošto nije ušlo u zapisnik?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Na komandanta JOD 1, odnosno Prvog motorizovanog bataljona.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Korostili ste dakle fus note u kojima citirate Tešićeve izjave. Pošto to Sud i uvaženi kolega imaju, ja bih vas zamolio da nađete fus notu 54? Inače sam sve ove fus note čitao zameniku komandanta bataljona, i odgovorio je na fus note. Polako ćemo pročitati: 54, 56 fus nota, 66, 68, 86 i 90. Da li vi, kod stavova koji su vezani za ove fus note u vašem nalazu - ostajete i nakon ovog svog ispitivanja?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala.

ADVOKAT BOROVIĆ: To je referenca koju će Sud proveriti.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: A inače sam predočavao sve ove fus note, rekao sam, i zameniku majora Tešića. Da li ste sada, pošto imamo ovaj dnevnik...

ADVOKAT BOROVIĆ: U stvari, više ga nemamo na ekranu, pa bih zamolio ponovo da se vrati beleška o dnevniku koju je vodio Slavko Stijaković, Dokaz 807, od desetog.... Brzo ću, časni Sude. Hvala.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Globalno gledajući, a imali ste ga u svom radu, da li bilo gde od 10. jedanaestog do 18. jedanaestog vidite u ovoj belešci o dnevniku Prvog motorizovanog bataljona da se pominju odred Petrova gora i odred Leva Supoderica?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Pogledajte 10. jedanaesti 1991. godine? Da li je tačno da piše sledeće: "Na osnovu prethodnog plana napada, bataljon je izveo

akciju i osvojio Milovo brdo, poslednju važnu tačku na pravcu napada bataljona". Da li je ovo tačno?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Tako piše.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Na osnovu onoga što ste vi veštačili, da li je to tačno što piše... i da li je u skladu sa vašim nalazom i mišljenjem?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala.

TUŽILAC WEINER: Ulažem prigovor, časni Sude. Ovo izlazi iz okvira unakrsnog ispitivanja? Sada se u ovom trenutku ponavlja glavno ispitivanje?

SUDIJA PARKER: Da. Ne sećam se da je sa tim u vezi postojalo unakrsno ispitivanje? Ili sam ja nešto zaboravio, gospodine Boroviću ili...?

ADVOKAT BOROVIĆ: Upozorio bih uvaženog kolegu da je upravo ispitivao na ove oklonosti od 10. novembra do 18. Ja ću kratko samo preći. Znači, sigurno je pitano, i zato sam tad' to i zabeležio da proverimo kod veštaka šta je iz ovoga... iz ove beleške uzeo u svoj nalaz. Ako smatrate da to nije možda relevantno u smislu dodatnog ispitivanja, mogu i da odustanem. Nije problem. Pominjao je... pominjao...

SUDIJA PARKER: U ovom trenutku, ja još nisam uspeo da shvatim vezu. Možda ona postoji, ali ja je ne vidim. Ili to jasnije objasnite, ili krenite dalje.

ADVOKAT BOROVIĆ: Kada se... Kada je ispitivan o JOD-u 1 i o tome da li su u sastavu JOD-a 1 bili pripadnici Prvog motorizovanog bataljona, i kada je ispitivan ovaj svedok-veštak, onda je tada ukazivano da su... odnosno sugerisano veštaku, da su pripadnici odreda Petrova gora i Leva Supoderica u ovom periodu koji ja tražim u belešci, bili zajedno sa Trećom motorizovanom četom kapetana Radića. Pa zato sam pitao malopre da li se bilo gde pominju pod jedan, a pod dva, da li se ijednog datuma od 10. do 18. nalaze na istom pravcu, da li piše, i pod tri, da li je kapetan Radić sa svojom četom svo vreme bio u rejonu Milovog brda ili je bio na nekom pravcu dejstva, koji je definisan kao pravac dejstva Prvog JOD-a, o čemu je veštak u svom nalazu već govorio. Mogu samo kroz jednu rečenicu i jedno pitanje, da ne čitamo datum.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Da li bilo gde od 10. do 18. ste videli iz ove beleške da se iz rejona Milovog brda pomerila Treća četa kapetana Mi... Miroslava Radića?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BOROVIĆ: I više ne bih imao pitanja, časni Sude. Ja vam se zahvaljujem. Ne, ne. Vezano za ovo. A imam..

SUDIJA PARKER: Hvala.

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala vama na razumevanju, časni Sude.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: E sada, Miroslav Radić je dao izjavu pred ovim Sudom. Mnogo štošta je objašnjavao, a ja se samo osvrćem na deo izjave vezano za naredbu Borivoja Tešića, za koju kaže da je dobio 19. jedanaestog i to putem radio veze, motorolom. Takođe je Miroslav Radić izjavio da su stalno... Molim?

SUDIJA PARKER: Da, gospodine Weiner?

TUŽILAC WEINER: Ponavljam da ovo nije bilo pokrenuto u unakrsnom ispitivanju, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Mislio sam da jeste?

TUŽILAC WEINER: Ne sa ovim svedokom.

SUDIJA PARKER: Pa mislim da ste vrlo jasno rekli da je jedina pisana zapovest usledila dva dana kasnije?

TUŽILAC WEINER: Ne, ne. Sada se govori o bolnici u vezi sa naređenjem primljenim preko motorole, usmenim naređenjem Borivoja Tešića 19. novembra u vezi sa bolnicom? Ti nije...

SUDIJA PARKER: Slažem se da je spomenuta motorola, ali do ovog trenutka još ništa nije rečeno da je to u vezi sa naređenjem o bolnici?

TUŽILAC WEINER: Pa govori se o 19. novembru?

SUDIJA PARKER: Osim vas?

TUŽILAC WEINER: Čim se čuje "19. novembra putem motorole" a to je nešto što se potpuno jasno odnosi na naređenje u vezi sa bolnicom?

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću, da li mi sada govorimo o naređenju da se ode u bolnicu, ili govorimo o naređenju o pretpočinjavanju, jer je oba naređenja svedok spomenuo u vezi sa 19. novembrom?

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala, časni Sude. To ću baš na kraju, vezano za.. za ovaj drugi deo bolnice, odnosno pretpočinjavanje. A sada je na redu naređenje koje je Miroslav Radić dobio preko radio veze - motorola od majora Borivoja Tešića. Ako je on izjavio, a tužilac je predočavao da naređenje nije dobio, već je dobio usmeno naređenje kapetan Saša Bojkovski. I onda ja sad hoću da predočim veštaku ono što ranije nije imao, a radi se o izjavi svedoka optuženog, kako ona glasi. O tome ga je pitao tužilac, tvrdeći da nije dobio naređenje od majora Tešića, već da je Radić usmeno naredio Bojkovskom. To je u direktnoj vezi sa naređenjem Tešića - ko spolja obezbeđuje bolnicu. To je važno pitanje.

TUŽILAC WEINER: Časni Sude, ja sa ovim svedokom to nisam pokrenuo. To pitanje sam pokrenuo sa drugim svedocima.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću, u ovom trenutku, ja se ne sećam da je ovo pitanje pokrenuo gospodin Weiner u unakrsnom ispitivanju sa ovim svedokom?

ADVOKAT BOROVIĆ: Časni Sude, onaj deo kada kaže... koji je predodčen veštaku od strane uvaženog kolege, da je ispred bolnice 19. jedanaestog bio sa Bojkovskim, kako on kaže - ispred Prvog jurišne... ispred Prve jurišne grupe koji je obezbeđivao bolnicu, a da je Radić došao sa druge strane bolnice. Ja upravo hoću da predodchim šta je Radić izjavio za to. Strana 20 i 37, kažu mi kolege, jer je to potpuno suprotno onome što tvrdi Tešić. Ali ako smatrate da ja već ulazim u ocenu dokaza, nema problema? Odustaću, jer vi imate mehanizme da utvrdite i na drugi način?

SUDIJA PARKER: Ne, u ovom slučaju biću uz vas gospodine Boroviću, jer ste me u dovoljnoj meri podsetili na jedan deo unakrsnog ispitivanja i zato nastavite.

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Dakle, ako je to Radić izjavio i ako je rekao da su bili na istom kanalu, stalno na istom kanalu ovih motorola, pitanje glasi: da li su drugi komandiri četa, ako su motorole bile na istom kanalu, mogli čuti naređenje Borivoja Tešića, koje je izdao kapetanu Radiću da ode da obezbedi bolnicu 19. jedanaestog?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Apsolutno da, ako je isti kanal.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala.

ADVOKAT BOROVIĆ: E sad, ono što malo više interesuje kolegu iz Tužilaštva. Zamolio bih da se paragraf 63 Tešićeve izjave, znači na nju ću se pozvati, da nađe kolega tužilac?

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Znači, u paragrafu 63 gospodine Forca piše sledeće; pročitacu vam izjave koje je tužiocima dao Borivoje Tešić: "Ono čega se sećam da je 19. ili 20. jedanaestog 1991. godine (ne sećam se tačnog datuma) na dnevnom večernjem informisanju, u vezi sa borbenim dejstvima, u komandnom mestu Operativne grupe Jug u Negoslavcima oko 18.00 časova, komandant Operativne grupe Jug, pukovnik Mile Mrkšić, izdao usmeno naređenje o pretpočinjavanju TO Vukovar. Usmeno naređenje Mileta Mrkšića govorilo je da je TO Vukovar prestaje da bude podređena Gardijskoj motorizovanoj brigadi, ali će biti pretpočinjena 80. motorizovanoj brigadi, te da naređenje odmah stupa na snagu. Isto veče, otprilike, oko 20.00 do 21.00 čas informisao sam moje komandire četa i preneo im pomenuto naređenje". Gospodine Forca, da li ste čuli ovo što sam pročitao?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Da li možete dati komentar na ovo?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Časni Sude, proces rada komandi smo apsolvirali juče. I ono što sam rekao, samo ću kratko ponoviti. Svakom pisanom naređenju, ili zapovesti, ili drugom naređenju - prethodi odluka. Ovako kako je pročitana izjava komandanta Prvog bataljona, koju je pročitao gospodin Borović, to znači da je komandant OG Jug odlučio, a kasnije to i pisano potvrdio, da će biti izvršeno, kako je navedeno prepočinjavanje jedinica TO.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Moje pitanje glasi dodatno. Pošto ste već odgovorili: pod komandom, pod kontrolom komandanta Prvog jurišnog odreda do 18. jedanaestog, kako ste rekli, kada je prestala potreba za postojanjem Jurišnog odreda 1, bili su TO Petrova gora i Leva Supoderica. Ako je usmeno naredio Mrkšić, kao komandant Tešiću, da nikakve veze on više nema sa teritorijalicima TO Vukovar, da li to znači da i on, nakon 18. nema više nikakvu kontrolu, niti komandu nad TO Petrova gora i Leva Supoderica? Mislim na...

TUŽILAC WEINER: Ulažem prigovor.

SUDIJA PARKER: Da, gospodine Weiner?

TUŽILAC WEINER: Ovo je govor, i to sugestivan, a takođe i izlazi iz okvira unakrsnog ispitivanja?

SUDIJA PARKER: Ne želim da ulazim u zadnji deo, ali slažem se da tu ima puno sugestivnog materijala i da je pristup pitanju dosta diskurzivan, gospodine Boroviću?

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Pitanje: ko od 18. pa do 19. uveče, ili možda 20. ako nije svedok u dobrom sećanju, ima kontrolu i komandu nad TO Petrova gora i odred Leva Supoderica?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Ukoliko je usmeno saopštio komandant OG, da navedeni odredi TO nisu pod komandom komandanta Prvog bataljona, moguće je da su oni pod njegovom komandom, ili da su oni na terenu, da im komanduju njihovi komandanti - koji su bili tih odreda.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Na koje komandante mislite?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Mislim na Lančuzanina i na Vujovića.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Ako je u tom trenutku komandant TO Vukovar postojao, da li je on komandant tim odredima nakon 18. do prepočinjavanja?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. I još da završimo. Moj poštovani kolega vas je malo pitao o temama koje su pravnog karaktera. Ja neću tu daleko ići. Ako se zločin, a nesporno je, desio se zločin u rejonu "Ovčare", da li, po vašem stavu, komandant 80. motorizovanog... 80. motorizovane brigade, ukoliko je bio... ukoliko je to bila zona njegova odgovornosti, po vama, snosi neku odgovornost?

TUŽILAC WEINER: Uložio bih prigovor, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Da?

TUŽILAC WEINER: Da li on pita za pravnu odgovornost? Krivičnu odgovornost?

SUDIJA PARKER: Gospodine Weiner, ako ima nekog nedostatka, zar nije to u pitanju koje ste vi postavili?

TUŽILAC WEINER: Pa ja sam postavio pitanje u vezi uloge komandanta? Ako ga pita o ulozi komandanta u toj situaciji...

SUDIJA PARKER: Ja to drugačije nisam ni shvatio.

TUŽILAC WEINER: Ja se nadam da je svedok to shvatio u tom smislu, časni Sude?

SUDIJA PARKER: Mislim da svedok dobro razume. Hvala, gospodine Weiner. Gospodine Boroviću, nastavite.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Govorili ste o komandi mesta. Ako se u zoni gde se nalazi komanda mesta nalazi "Ovčara" kao mesto izvršenja zločina, da li komandant mesta snosi odgovornost?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: A da li su jedinice koje su podređene komandantu mesta, pod pretpostavkom da se nađu, u trenutku kada se sprema zločin, kada se maltretiraju zarobljenici, kada se, po nekim tvrdnjama, i ubijaju - da li je bio obavezan da spreči tu aktivnost i da li je bio obavezan da nekog obavesti u vojnoj strukturi?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Da, ukoliko je imao snage da to spreči, bio je obavezan, a vidio je da se to dešava, bio je obavezan da to spreči. Ukoliko nije mogao to da spreči, imao je obavezu da traži od pretpostavljenog da to neko spreči.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. A ako načelnik 80. Motorizovane brigade kaže: "Saznao sam sledećeg dana za zločin na "Ovčari". Da li je bila obaveza njegova da obavesti, prijavi ili bilo šta preduzme?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: To smo već apsolvirali. Znači, prema propisima, koje smo ovde nekoliko puta čitali - da.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. i da li ste vi negde, radeći ovaj svoj nalaz i mišljenje, došli do bilo kog dokumenta da je vojnoj, disciplinskoj ili krivičnoj odgovornosti bio podvrgnut bilo ko iz 80. kragujevačke motorizovane brigade ili ne?

SVEDOK FORCA – ODGOVOR: Nisam naišao na dokument.

ADVOKAT BOROVIĆ – PITANJE: Hvala. Profesore Forca, ja sam završio moje dodatno ispitivanje.

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Boroviću.

ADVOKAT BOROVIĆ: Nisam znao da li da sačekam da izađe svedok, pošto imamo dve kratke stvari. Prva stvar je vezano za podnesak koji je dostavilo Tu... Tužilaštvo i drugo Pravilo 92bis...

SUDIJA PARKER: Molim da se onda prvo izvede svedok. Profesoree, želeli bi smo da vam se zahvalimo na svedočenju koje ste dali i na vašem izveštaju i na vašoj spremnosti da dođete ovamo i da nam pomognete u ovom suđenju. Biće vam drago da znate da sada možete da se vratite svojim ostalim obavezama. Još jednom želimo da vam zahvalimo što ste se potrudili da dođete. Službenik Suda će da vas isprati iz sudnice. Hvala vam.

SVEDOK FORCA: Hvala vama, časni Sude.

(svedok napušta Sudnicu)

SUDIJA PARKER: Sada, gospodine Boroviću?

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala, časni Sude. Možda sam vam malo dosadio ovih dana, ali... pošto se stalno pojavljujem. Pa da bih popravio sliku moga tima, sada će koleginica Tapušковиć povodom podneska koji smo poslali Sudu, obavestiti Sud u kom pravcu se kreće taj podnesak. I predložiće po Pravilu 92bis izjave dva svedoka na uvođenje u dokaze. Pošto sam ja završio, ja vam se zahvaljujem... još jedanput.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Boroviću. Gospođu Tapušковиć?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Dobar dan, časni Sude i svima prisutnima u sudnici. Pre neki dan smo samo napomenuli da ćemo obaviti ovaj deo posla, kako bi se zaokružilo postupak Odbrane Miroslava Radića sa svedocima. Kao što je vama poznato, mi smo podneli podnesak da se iskaze... iskazi dvojice ljudi, dva svedoka, uvedu po Pravilu 92bis(a) i (e), odnosno na njihov karakter. U roku koji predviđaju pravila, Tužilaštvo je izjavilo da ne želi, odnosno da se ne protivi uvođenju tih iskaza u dokaze, i da nema potrebe, s njihove strane, da oni unakrsno te svedoke i ispituju. Nakon toga, Pretresno veće je donelo odluku da se dozvoljava da se privremeno ti iskazi uvedu u dokaze dok ne budu praćeni i sertifikatom po Pravilu 92bis. To je bila odluka od 28. devetog ove godine. Nakon toga je službenik Suda, ovde prisutni s nama danas u sudnici, 3. oktobra u Beogradu uzeo sertifikate. I sačinjene su deklaracije, znači ispunjen je i poslednji uslov koji predviđa Pravilo 92bis. Kako su vama ti iskazi već odavno dostavljeni, iskazi se nalaze i u sistemu *e-court*. Pa bih rekla za svedoka Miška Gunjaču, to je dokaz sa 65ter liste, odnosno svedok sa 65ter liste, pod rednim brojem 6. U *e-court* sistemu dokument, odnosno njegova izjava na originalnom jeziku, na BHS-u je broj 2D15-0001, a u prevodu je 2D15-0008. Za svedoka pod Pravilom 65ter, brojem 7, Zvonimir Žugaj, u *e-court* sistemu na BHS-u imamo njegovu izjavu pod brojem 2D15-0013, a u prevodu na engleski jezik je 2D15-0020. Jedino ukoliko bi Tužilaštvo nešto imao novo, ali mislim da

bi vi bili upozoreni u svakom slučaju na... na to, i pošto se privodi kraju izvođenje dokaza od strane optuženog Miroslava Radića, ja predlažem da se ova dva iskaza po Pravilu 92bis, časni Sude, uvrste u dokaze?

SUDIJA PARKER: U ovom trenutku su oba označena za identifikaciju?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, prema vašoj odluci od 28. septembra, oni su na neki način bili markirani za identifikaciju, dok se ne dobije propisna deklaracija po Pravilu 92bis (b).

SUDIJA PARKER: Da li imate broj?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Da. Ja sam časni Sude vama pročitala te brojeve, sve. A za identifikaciju mi nemamo brojeve, nego smo praktično samo se koristili vašom odlukom koja je dostavljena 28., gde je konstatovano...

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA PARKER: Tako je. Ove izjave biće uvrštene u spis.

sekretar: Hvala, časni Sude. Izjava svedoka Miška Gunjače biće dokazni predmet broj 813 po Pravilu 92bis, a Zvonimira Žugaja biće dokazni predmet broj 814 po Pravilu 92bis.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Hvala. Odbrana optuženog Radića juče je podnela, kao što je bilo i najavljeno, podnesak u kome je tražila da se u dokaze uvedu dokumenta koja su bila navedena na 65ter listi podnetoj Sudu 12. jula. Deo tih dokaza sa 65ter liste je uvedeno tokom izvođenja dokaza odbrane, i tokom saslušanja svedoka. I o njima su se svedoci izjašnjavali. Deo iskaza i to poslednja četiri dokaza koja su na 65ter listi, mi nismo stavili na ovu novu tabelu da treba da budu uvedeni. A ostali dokazi, odnosno dokumenta koja su navedena u tabeli koja je prilog našeg podneska, odnose se na svedoke koji su bili saslušani. Ja sam juče i u toku današnjeg dana od kolege iz Tužilaštva Vincenta Lunnya dobila informaciju da će se oni o tom podnesku izjasniti u roku koji predviđaju Pravila (Rules of Procedure and Evidence). Jedino sada, da li Pretresno veće smatra da mi trebamo da vama damo još neko dodatno objašnjenje na tu temu, ili moramo da sačekamo da se Tužilaštvo izjasni u roku koje Pravila predviđaju? Mi bismo voleli da se to dogodi što je pre moguće, a ne da bude u roku koji predviđaju Pravila.

(Pretresno veće se savetuje)

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Mi bismo voleli ukoliko bi mogli da se izjasne još i u toku današnjeg dana, jer je bilo najavljeno da će se usmeno izjasniti.

SUDIJA PARKER: Gospodine Weiner, da li ste u poziciji da to uradite danas u vezi ovog podneska koji je podnet juče?

TUŽILAC WEINER: Ovim se bavi gospodin Lunny, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lunny ?

TUŽILAC LUNNY: Hvala, časni Sude. Tužilaštvo nije u poziciji da danas da odgovor.

SUDIJA PARKER: U redu. Pretresno veće je mišljenja gospodine Lunny, da umesto propisanih 14 dana, morate svoj odgovor da date u roku od sedam dana.

TUŽILAC LUNNY: Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Da li je to u okviru vaših mogućnosti?

TUŽILAC LUNNY: Da, časni Sude, jeste. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Dobro. Gospođo Tapušковиć, moramo da ostavimo vremena za popriličan broj dokumenata koje treba pogledati, pa smo samo skratili vreme na sedam dana umesto 14 dana, kako predviđaju Pravila, u kom roku Tužilaštvo treba da odgovori. A pitanje uvrštavanja tih dokumenata iz vašeg podneska naprosto će da sačeka dok Tužilaštvo ne bude dalo svoj odgovor. A ako bude bilo kakvog prigovora na bilo koji od dokumenata, onda ćemo ili da odlučimo o tom pitanju u odnosu na ono što je u podnesku odgovora, ili ćemo da saslušamo daljnje usmene argumente ako bude potrebno o svakom takvom dokumentu. Da li onda mogu da zaključim da je izuzev teme oko nerešenih podnesaka, pitanje izvođenja dokaza u predmetu Odbrane gospodina Radića sada završeno?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Hvala časni Sude, da. Ako.... evo mi dozvoljava kolega da onda ja obavestim Pretresno veće da je ovim izvođenje dokaza od strane Odbrane Miroslava Radića završeno. I mi se zahvaljujemo na asistenciji Pretresnom veću što je dozvolilo da se ipak ovaj rok za odgovor na naš podnesak na neki način skрати, kako... bismo mi znali da li ćemo pripremati nešto dalje ili neki dalji *replay*. Hvala vam najlepša.

SUDIJA PARKER: Hvala vama i vašim kolegama gospođo Tapušковиć na efikasnom vođenju izvođenja dokaza u predmetu Odbrane gospodina Radića. Kao što je ranije navedeno, sada prekidamo sa radom do srede, kada započinje izvođenje dokaza u predmetu Odbrane za gospodina Šljivančanina. Sada prekidamo sa radom.

